

Chybějící článek řetězu: podpora neformální restrukturalizace v českém insolvenčním právu

Tomáš Richter, Obchodněprávní revue 11-12/2014

Elektronická příloha

Návrh právní úpravy tzv. dohody o vyrovnání, předložený Ministerstvu spravedlnosti v srpnu 2012 (včetně důvodové zprávy)

[I. ZMĚNY V ČÁSTI DRUHÉ INSZ, NOVÁ HLAVA VI]

- Za ustanovení stávajícího § 418 InsZ se vkládají následující ustanovení:

"HLAVA VI

DOHODA O VYROVNÁNÍ

§ 418a

Dohoda o vyrovnání

(1) Dlužník, který má středisko hlavních zájmů na území České republiky a který není v likvidaci, může navrhnout insolvenčnímu soudu, aby schválil dohodu, uzavřenou mezi dlužníkem a méně než všemi jeho věřiteli, podle které se dlužník vyrovná s věřiteli peněžitých pohledávek tím, že jim k uspokojení jejich pohledávek poskytne nižší plnění, než jaké by jim jinak náleželo (dále jen "dohoda o vyrovnání").

(2) Dohoda o vyrovnání musí být písemná a podpisy všech stran na ní musejí být úředně ověřeny.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418a:

S ohledem na to, že na řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání se nevztáhne evropské nařízení 1346/2000 (řízení nesplňuje požadavky článku 1 odst. 1 nařízení), je třeba upravit mezinárodní pravomoc českých soudů k rozhodování o takových návrzích. S ohledem na všeobecnou povahu účinků dohody o vyrovnání (srov. § 418f) se jeví jako vhodným založit pravomoc českých soudů pouze ohledně dlužníků, kteří mají v České republice středisko hlavních zájmů.

Řízení je k dispozici fyzickým i právnickým osobám, u právnických osob však jen těm, které nejsou v likvidaci.

Povaha opatření sjednaných v dohodě o vyrovnání záleží na vůli jejich stran - typicky se může jednat o odložení splatnosti závazků, změnu výše závazků, nahrazení původních závazků

jinými závazky, nebo jakékoli jiné smluvní opatření, jímž lze dosáhnout restrukturalizace finančního zadlužení.

Dohoda o vyrovnání se týká pouze finančního zadlužení – nepeněžité pohledávky nejsou rozhodnutím o schválení dohody o vyrovnání dotčeny (nejsou-li do dohody případně zahrnuty na základě konsensu jejích stran, ani pak ale nemá schválení dohody o vyrovnání dopad na věřitele jiných nepeněžitých pohledávek).

Dohoda o vyrovnání se týká pouze dlužnických závazků. Případná opatření na straně dlužníka majetku, která mohou být do dohody zahrnuta na základě konsensu jejích stran, soud při schvalování dohody nezkontroluje.

Rozhodné právo dohody se určí podle předpisů o mezinárodním právu soukromém – dohoda o vyrovnání není "smluvním typem", jenž by se musel řídit právem českým.

S ohledem na závažnost tohoto právního úkonu a jeho dopady na strany, které jej neuzavřely, se předepisuje písemná forma s povinným úředním ověřením podpisů stran.

§ 418b

Návrh na schválení dohody o vyrovnání

(1) Jiná osoba než dlužník není oprávněna návrh na schválení dohody o vyrovnání podat. Dlužníci tvořící koncern mohou podat návrh na schválení dohody o vyrovnání společně.

(2) Návrh na schválení dohody o vyrovnání může dlužník podat i po zahájení insolvenčního řízení, nejpozději však do rozhodnutí o úpadku.

(3) V řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání se nepoužije ustanovení § 43 občanského soudního řádu.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418b:

Uzavření dohody o vyrovnání předpokládá aktivní přístup dlužníka k řešení jeho finančních problémů - řízení o schválení dohody o vyrovnání je možností, kterou zákon dlužníkům nabízí, nikoli povinným postupem, který zákon stanovuje pro dlužníky v úpadku v podobě insolvenčního řízení. Jiná osoba než dlužník proto návrh na schválení dohody o vyrovnání podat nemůže.

Nastane-li potřeba restrukturalizovat finanční zadlužení dlužníka tvořícího koncern s jinými osobami, platí zpravidla tato potřeba i pro další členy koncernu. Návrh proto předpokládá společný návrh podávaný více členy koncernu; v takovém případě lze také uvažovat o společné dohodě o vyrovnání. Ve stejném smyslu se navrhuje novelizovat též § 87 občanského soudního řádu (viz níže, bod II).

Nejsou neobvyklé situace, kdy věřitel, který s dlužníkem odmítá jednat o restrukturalizaci dluhu, vyvíjí na dlužníka tlak podáním insolvenčního návrhu. Navrhovaná právní úprava umožňuje dlužníku takovému tlaku čelit podáním návrhu na schválení dohody o vyrovnání – tato možnost však existuje pouze do rozhodnutí o dlužnickém úpadku.

Předpokladem úspěšného návrhu na schválení dohody o vyrovnání je vysoká profesionalita při přípravě návrhu, dohody a ostatních souvisejících dokumentů. S ohledem na nutnost

rychlého soudního rozhodnutí (viz § 418d) se v řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání nepoužije § 43 o.s.ř.

§ 418c

Podmínky schválení dohody o vyrovnání

(1) Dohodu o vyrovnání insolvenční soud schválí, pokud

(a) ji s dlužníkem uzavřeli věřitelé nezajištěných peněžitých pohledávek, o nichž dlužník účtuje v rozvaze jako o závazcích a jejichž celková výše činí ke dni uzavření smlouvy více než [polovinu]/[dvě třetiny] všech nezajištěných peněžitých pohledávek dlužníkových věřitelů,

(b) věřitelé nezajištěných peněžitých pohledávek, kteří s dlužníkem dohodu o vyrovnání neuzavřeli, nemají podle dohody obdržet v současné hodnotě nižší poměrné uspokojení, než je nejvyšší poměrné uspokojení, které má dle dohody o vyrovnání obdržet kterýkoli z nezajištěných věřitelů, kteří s dlužníkem dohodu o vyrovnání uzavřeli,

(c) ji s dlužníkem uzavřeli věřitelé zajištěných peněžitých pohledávek, o nichž dlužník účtuje v rozvaze jako o závazcích a jejichž celková výše činí ke dni uzavření smlouvy více než [polovinu]/[dvě třetiny] všech zajištěných peněžitých pohledávek dlužníkových věřitelů,

(d) zajištěné pohledávky zajištěných věřitelů, kteří s dlužníkem dohodu o vyrovnání neuzavřeli, nejsou dohodou dotčeny,

(e) dlužník v návrhu výslovně prohlásí, že dohodu o vyrovnání s ním uzavřeli všichni zajištění věřitelé nebo uvede ty zajištěné věřitele, kteří dohodu neuzavřeli,

(f) dlužník v návrhu výslovně prohlásí, že jsou splněny podmínky dle písm. a) až d), případně dle odstavce 4,

(g) je-li dlužník právnickou osobou, prohlášení dle písm. f) učiní též osobně jeho statutární orgán nebo jeho členové,

(h) dlužník k návrhu přiloží písemné stanovisko auditora¹ potvrzující, že jsou splněny podmínky dle písm. a) až d), případně dle odstavce 4, a

(i) podpisy všech osob, činících dle výše uvedených ustanovení prohlášení či potvrzení, jsou úředně ověřeny.

(2) Zda je pohledávka dohodou o vyrovnání dotčena posoudí insolvenční soud za přiměřeného použití ustanovení § 337 odst. 3 a 4.

(3) Jsou-li mezi pohledávkami věřitelů, kteří s dlužníkem neuzavřeli dohodu o vyrovnání, údajné pohledávky, jejichž existenci, výši nebo pořadí dlužník popírá, vyjádří auditor ve stanovisku dle odstavce 1 písm. h) též svůj názor na existenci, výši a pořadí takových pohledávek. Insolvenční soud existenci, výši nebo pořadí takových pohledávek posoudí při rozhodnutí o schválení či neschválení dohody o vyrovnání; tímto posouzením není

¹ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech.

insolvenční soud pro účely případného řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání vázán.

(4) Představují-li zajištěné pohledávky více než [dvě třetiny]/[tři čtvrtiny] všech pohledávek dlužníkových věřitelů, schválí insolvenční soud dohodu o vyrovnání také tehdy, nejsou-li splněny podmínky dle odstavce 1 písm. a) a b); učiní tak však jen tehdy, pokud věřitelé nezajištěných pohledávek, kteří s dlužníkem dohodu o vyrovnání neuzavřeli, nemají podle dohody obdržet v současné hodnotě nižší poměrné uspokojení, než je nejvyšší poměrné uspokojení, které má dle dohody o vyrovnání obdržet kterýkoli ze zajištěných věřitelů, kteří s dlužníkem dohodu o vyrovnání uzavřeli.

(5) Má-li být dohoda o vyrovnání schválena postupem podle odstavce 4, nebo nejsou-li stranou dohody o vyrovnání všichni dlužníkovi zajištění věřitelé, postupuje se pro účely zjištění rozsahu, v němž jsou pohledávky zajištěných věřitelů zajištěny, přiměřeně podle § 167 odst. 2 a § 219 odst. 5 věta první. Nepředloží-li znalecký posudek pro účely tohoto zjištění dlužník² spolu s návrhem na schválení dohody o vyrovnání, postupuje insolvenční soud při jeho pořízení dle příslušných ustanovení občanského soudního řádu;³ lhůtami stanovenými v ustanovení § 418d v takovém případě není vázán.

(6) Ustanovení odstavce 1 písm. a), b) ani odstavce 4 se nevztahuje na věřitele nezajištěných podřízených pohledávek. Má-li dlužník takové věřitele a nejsou-li všichni takoví věřitelé stranou dohody o vyrovnání, insolvenční soud dohodu o vyrovnání schválí, pokud podle ní věřitelé nezajištěných podřízených pohledávek, kteří neuzavřeli dohodu o vyrovnání, nemají obdržet v současné hodnotě méně, než kolik by na uspokojení jejich pohledávek pravděpodobně připadlo v insolvenčním řízení dle znaleckého ocenění hodnoty dlužníkovy majetku, vyhotoveného pro tento účel v souladu s ustanovením § 219 odst. 5 věta první. Nepředloží-li znalecký posudek pro účely tohoto posouzení dlužník⁴ spolu s návrhem na schválení dohody o vyrovnání, postupuje insolvenční soud při jeho pořízení dle příslušných ustanovení občanského soudního řádu;⁵ lhůtami stanovenými v ustanovení § 418d v takovém případě není vázán.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418c:

Základní podmínkou schválení dohody o vyrovnání soudem je souhlas zákonem předepsané většiny nezajištěných a zajištěných věřitelů, vyjádřený tím, že požadovaná většina věřitelů s dlužníkem smlouvu o vyrovnání uzavřela.

Pro nezajištěné věřitele, kteří dohodu o vyrovnání neuzavřeli, předepisuje zákon minimální relativní míru uspokojení, odvozenou od nejvyšší míry uspokojení poskytované podle dohody nezajištěným věřitelům, nebo – je-li dohoda uzavřena pouze mezi dlužníkem a zajištěnými věřiteli – od nejvyšší míry uspokojení poskytované podle dohody zajištěným věřitelům.

Pro zajištěné věřitele, kteří dohodu o vyrovnání neuzavřeli, předepisuje zákon pravidlo, že jejich pohledávky nesmějí být dohodou dotčeny - to však platí jen v rozsahu, ve kterém jsou jejich pohledávky skutečně "kryty" hodnotou majetku poskytnutého k jejich zajištění. Návrh

² § 127a občanského soudního řádu

³ § 127 občanského soudního řádu

⁴ § 127a občanského soudního řádu

⁵ § 127 občanského soudního řádu

proto záměrně rozlišuje mezi pojmem "zajištěný věřitel", jak je formálními znaky definován v § 2 písm. g) InsZ, a pojmem "zajištěné pohledávky" resp. pojmem "věřitel zajištěné pohledávky", zahrnujícím v sobě element valuace dlužníkovu majetku poskytnutého k zajištění té či oné pohledávky. V odstavci 1 písm. e) tak návrh požaduje, aby dohodu o vyrovnání buďto s dlužníkem uzavřeli všichni zajištění věřitelé nebo aby dlužník identifikoval ty zajištěné věřitele, kteří tak neučinili. V odstavci 1 písm. c) a d) naopak návrh hovoří o věřitelích zajištěných pohledávek, tedy těch zajištěných věřitelích, jejichž pohledávky jsou skutečně "kryty" hodnotou dlužníkovu majetku poskytnutého k zajištění. Neuzavřeli-li dohodu o vyrovnání s dlužníkem všichni zajištění věřitelé, použije se dle odstavce 5 k jejich rozlišení přiměřeně ustanovení § 167 odst. 2 s tím, že ty části pohledávek zajištěných věřitelů, které nejsou hodnotou dlužníkovu majetkem poskytnutého k zajištění "kryty", se ve smyslu § 167 odst. 2 pro účely řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání považují za pohledávky nezajištěné.

Jelikož při posuzování návrhu na schválení dohody o vyrovnání nemá soud k dispozici výsledky procesu přihlašování a přezkumu pohledávek, zavádí zákon opatření snižující prostor pro případné manipulace a zneužití institutu dohody o vyrovnání. Především, při stanovení většiny věřitelů, kteří dohodu o vyrovnání uzavřeli, se započítávají pouze ty pohledávky, o kterých dlužník účtuje v rozvaze – toto opatření čelí pokusům o umělé vytvoření "pohledávek" z problematických a těžko prověřitelných titulů, jako je např. údajná náhrada škody, a dále vylučuje podrozvahové pohledávky. (Ustanovení současně znamená, že řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání není k dispozici dlužníkům, kteří účetnictví nevedou). Dále návrh požaduje, aby ohledně splnění potřebných většin učinili soudu prohlášení osobně též členové statutárního dlužníka, s čímž se pojí odpovědnost (civilní i trestní) spojená s případnou nepravdivostí takového prohlášení. Konečně, významným opatřením, jehož cílem je zajistit splnění požadovaných většin je podmínka, aby ohledně něj dlužník předložil potvrzení auditora. Nevylučuje se, aby auditor, který potvrzení vystaví, byl dlužníkovým statutárním auditorem, není to ale nezbytné – neprovádí-li dlužník audit, bude zapotřebí, aby sjednal službu auditora ad hoc pro tento účel.

Je-li to relevantní pro schválení dohody o vyrovnání (tj. zejm. ovlivní-li takové pohledávky odpověď na otázku, zda dohodu uzavřely potřebné většiny věřitelů), posoudí soud existenci, výši či pořadí sporných pohledávek na základě informací, které bude mít k dispozici z návrhu na schválení dohody o vyrovnání, včetně vyjádření auditora k takovým pohledávkám. Tímto posouzením není soud pro futuro vázán – při rozhodnutí o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání se od něj může na základě provedeného dokazování odchýlit.

Jsou-li mezi dlužníkovými nezajištěnými peněžitými pohledávkami pohledávky podřízené (což by v tuzemsku byl raritní případ) a neuzavřeli-li jejich věřitelé s dlužníkem dohodu o vyrovnání, postupuje se podle odstavce 6 – pravděpodobná míra uspokojení takových pohledávek (a tedy minimální výše jejich uspokojení podle dohody o vyrovnání) se stanoví na základě znaleckého ocenění hodnoty dlužníkovu majetku pro případ insolvenčního řízení. V ocenění proto znalec zohlední hodnotu dlužníkovu majetku v případě řešení dlužníkovu úpadku formálním insolvenčním řízením, a výši pohledávek, jež by měly před podřízenými pohledávkami přednost, včetně pravděpodobných nákladů insolvenčního řízení a dalších pohledávek za majetkovou podstatou.

Rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vyrovnání

(1) Není-li ohledně dlužníka vedeno insolvenční řízení nebo nenavrhne-li to dlužník, návrh na schválení dohody o vyrovnání se v insolvenčním rejstříku nezveřejňuje.

(2) Zjistí-li insolvenční soud, že jsou dány podmínky pro schválení dohody o vyrovnání, dohodu o vyrovnání schválí usnesením, které vydá a zveřejní v insolvenčním rejstříku do 15 dnů od podání návrhu na schválení dohody o vyrovnání. Společně s usnesením o schválení dohody o vyrovnání zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku dohodu o vyrovnání, návrh na její schválení, písemné stanovisko auditora dle ustanovení § 418c odst. 1 písm. h) a dále každý znalecký posudek, který byl dle ustanovení § 418c vyhotoven.

(3) Zjistí-li insolvenční soud, že nejsou dány podmínky pro schválení dohody o vyrovnání, zamítne návrh na schválení dohody o vyrovnání do 15 dnů od jeho podání usnesením, které doručí zvlášť dlužníku; v insolvenčním rejstříku se usnesení nezveřejňuje, nebyl-li podle odstavce 1 zveřejněn návrh.

(4) Proti usnesení podle odstavce 2 není přípustné odvolání.

(5) Proti usnesení podle odstavce 3 se může odvolat dlužník a každý věřitel, který s dlužníkem dohodu o vyrovnání uzavřel. Nebyl-li podle odstavce 1 zveřejněn návrh na schválení dohody o vyrovnání, průběh odvolacího řízení se v insolvenčním rejstříku nezveřejňuje.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418d:

Předpokládá se, že dlužník obvykle nebude mít zájem na publikování návrhu na schválení dohody o vyrovnání. Jednou z velkých výhod řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání je oproti insolvenčnímu řízení skutečnost, že dlužníkovi obchodní partneři nejsou stresováni skutečností, že ohledně dlužníka po relativně dlouhou dobu veřejně probíhá soudní řízení, jehož výsledek je z pohledu stability dlužnickových obchodních vztahů nejasný. Návrh je proto koncipován tak, že v insolvenčním rejstříku se zveřejní až teprve schválená dohoda o vyrovnání. Rovněž v odvolacím řízení a v řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání je publicita ve srovnání s insolvenčním řízením potlačena.

Zákon předpokládá dvě odchylky od principu omezené publicity řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání, či návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání.

První odchylkou jsou situace, kdy je ohledně dlužníka vedeno insolvenční řízení – ať již byl insolvenční návrh podán před či po podání návrhu na schválení dohody o vyrovnání. Za takové situace je informace o tom, že dlužník uzavřel s většinou svých věřitelů dohodu o vyrovnání pro dlužníkovy obchodní partnery uklidňujícím, nikoli stresujícím faktorem.

Druhou odchylkou je situace, kdy zveřejnění návrhu na schválení dohody o vyrovnání navrhne sám dlužník. Nejsou ojedinělé situace, kdy nekooperující věřitel vyvíjí na dlužníka tlak prostřednictvím vedení výkonu rozhodnutí, exekuce, či případně prostřednictvím realizace zajištění, čímž může ohrozit úspěch celé neformální restrukturalizace. Návrh umožňuje dlužníku – ovšem za cenu ztráty diskrétnosti procesu – dosáhnout zveřejnění návrhu na schválení dohody o vyrovnání, a tím dle § 418e i spuštění automatického moratoria na individuální vymáhání pohledávek věřitelů.

Účinky zveřejnění návrhu na schválení dohody o vyrovnání

(1) Zveřejní-li insolvenční soud návrh na schválení dohody o vyrovnání v insolvenčním rejstříku na dlužníkovu návrh v době, kdy ohledně dlužníka není vedeno insolvenční řízení, nastávají zveřejněním návrhu ohledně dlužníkovu majetku účinky uvedené v ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) a navrhne-li to dlužník, též ustanovení § 109 odst. 1 písm. b).

(2) Spolu s návrhem na schválení dohody o vyrovnání insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku též dokumenty a listiny, které zveřejňuje dle § 418d odst. 2 a usnesení, kterým dle dlužníkovu návrhu stanoví rozsah účinků zveřejnění návrhu. Proti usnesení není přípustné odvolání.

(3) Účinky podle odstavce 1 zanikají

a) zahájením insolvenčního řízení ohledně dlužníka,

b) zveřejněním rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení dohody o vyrovnání, nebo

c) právní mocí rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí insolvenčního soudu o zamítnutí návrhu na schválení dohody o vyrovnání,

podle toho, co nastane dříve.

(4) Je-li insolvenční řízení skončeno dříve, než bylo rozhodnuto o návrhu na schválení dohody o vyrovnání, účinky podle odstavce 1 se obnovují.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418e:

Ustanovení ponechává na dlužníku, zda mají nastat účinky § 109 odst. 1 písm. b) i písm. c), nebo jen účinky některého z nich; výběr dlužník bezpochyby učiní podle toho, jakou pohledávkou disponuje nekooperující věřitel, který proces restrukturalizace ohrožuje.

Účinky automatického moratoria návrh spojuje se zveřejněním návrhu na schválení dohody o vyrovnání pouze pokud, pokud na dlužníka není vedeno insolvenční řízení; je-li vedeno insolvenční řízení, nastaly či nastanou tyto (a další) účinky v jeho rámci. Pokud by ovšem insolvenční řízení skončilo dříve, než soud rozhodne o návrhu na schválení dohody o vyrovnání (například proto, že nekooperující věřitel by podal a v krátké lhůtě poté opět vzal zpět insolvenční návrh), účinky automatického moratoria se obnovují a trvají až do rozhodnutí o návrhu na schválení dohody o vyrovnání (srov. odstavec 3).

Schválí-li soud dohodu a vyrovnání, nebude automatického moratoria již třeba – pohledávka nekooperujícího věřitele, jejíž individuální vymáhání proces restrukturalizace ohrožovalo, bude buďto dohodou o vyrovnání změněna tak, že ji nebude možno vymáhat, nebo dohoda o vyrovnání zavede taková opatření v dlužníkově finanční struktuře, že dlužník bude schopen pohledávku neprodleně uhradit.

Neschválí-li soud dohodu o vyrovnání, poskytuje návrh dlužníku a věřitelům, kteří dohodu o vyrovnání uzavřeli, ochranu před individuálním vymáháním pohledávek nekooperujících věřitelů ještě po dobu trvání odvolacího řízení, je-li odvolání podáno.

§ 418f

Účinnost dohody o vyrovnání

(1) Zveřejněním dle § 418d odst. 2 nabývá dohoda o vyrovnání účinnosti vůči dlužníku a všem věřitelům dlužnických peněžitých pohledávek, bez ohledu na to, zda jsou stranami dohody o vyrovnání či nikoli.

(2) Není-li v dohodě o vyrovnání sjednáno jinak, dohoda o vyrovnání, kterou insolvenční soud neschválil, nezavazuje počínaje právní mocí rozhodnutí o zamítnutí návrhu na její schválení ani ty věřitele, kteří ji s dlužníkem uzavřeli.

(3) Práva věřitelů vůči spoludlužníkům, ručitelům a jiným osobám zajišťujícím dlužnickovy závazky, zůstávají dohodou o vyrovnání nedotčena.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418f:

Soudem schválená dohoda o vyrovnání se vztahuje na všechny dlužnickovy věřitele (rozumí se věřitele peněžitých pohledávek), bez ohledu na to, zda dohodu uzavřeli, či nikoli.

Naopak dohoda o vyrovnání, kterou insolvenční soud neschválil, nadále nezavazuje ani ty věřitele, kteří ji s dlužníkem uzavřeli, není-li ujednáno jinak.

Schválená dohoda o vyrovnání se nedotýká práv věřitelů vůči třetím osobám, zajišťujícím či jinak odpovídajícím za dlužnickovy závazky. Ustanovení pochopitelně nebrání odlišné dohodě mezi věřitelem a osobou poskytující zajištění či věřiteli jinak odpovídají namísto či vedle dlužníka.

§ 418g

Návrh na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání

(1) Dlužníkům věřitel, který není stranou dohody o vyrovnání, který byl dlužnickovým věřitelem ke dni zveřejnění dle § 418d odst. 2, a jehož pohledávka dotčená dohodou o vyrovnání k tomuto dni činila alespoň [jednu desetinu] pohledávek všech dlužnickových věřitelů, počítaných podle výše, může do [30 dnů] ode dne zveřejnění dle § 418d odst. 2 navrhnout insolvenčnímu soudu, aby rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání zrušil. Podává-li návrh více věřitelů společně, výše jejich pohledávek se pro účely tohoto odstavce sčítá. Nejde o incidenční spor.

(2) Zda byla pohledávka dohodou o vyrovnání dotčena posoudí insolvenční soud za přiměřeného použití ustanovení § 337 odst. 3 a 4.

(3) Insolvenční soud návrh v insolvenčním rejstříku nezveřejňuje; dlužníkovi jej doručí zvlášť.

(4) V řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání se nepoužije ustanovení § 43 občanského soudního řádu.

(5) K projednání návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání nařídí insolvenční soud jednání.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418g:

Rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání je účinné okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Odvolání proti tomuto rozhodnutí není přípustné, návrh však umožňuje - za splnění určitých podmínek - věřiteli či věřitelům podat návrh na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání. Lhůta pro podání tohoto návrhu a další podmínky legitimace k podání návrhu jsou navrženy tak, aby pokud možno nepodporovaly podávání šikanózních návrhů, a přitom umožnily zrušení schválené dohody tam, kde k tomu jsou legitimní důvody.

Jiným postupem, než podáním návrhu podle § 418g, nelze účinky schválené dohody o vyrovnání odstranit.

§ 418h

Rozhodnutí o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání

(1) Insolvenční soud rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání k návrhu zruší, zjistí-li, že návrh byl podán osobou k tomu oprávněnou a

(a) nebyly splněny podmínky pro schválení dohody o vyrovnání podle § 418c odstavce 1 písm. a) až d), odstavce 4 nebo odstavce 6,

(b) kterémukoli z věřitelů bylo v souvislosti s uzavíráním dohody o vyrovnání nebo jejím plněním poskytnuto plnění, které z dohody o vyrovnání není patrné, nebo

(c) uzavření dohody o vyrovnání bylo dosaženo jiným podvodným způsobem,

jinak návrh zamítne.

(2) Insolvenční soud návrh zamítne též v případě, kdy by mu jinak vyhověl výlučně na základě ustanovení odstavce 1 písm. a), pokud podmínky v tomto ustanovení uvedené byly nesplněny jen v nepodstatném rozsahu. Takovým rozhodnutím není dotčeno právo na náhradu škody, které navrhovateli vzniklo vůči dlužníku anebo dalším osobám uvedeným v ustanovení § 418c v důsledku nepravdivosti jejich prohlášení či potvrzení tam uvedených.

§ 418i

(1) Usnesení o zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku; navrhovateli a dlužníku jej doručí též zvlášť. Proti usnesení se může odvolat dlužník a každý věřitel, který s dlužníkem dohodu o vyrovnání uzavřel. K projednání odvolání nařídí odvolací soud jednání, ledaže odvolání v plném rozsahu vyhoví nebo ledaže se všichni odvolatelé práva účasti na projednání věci vzdali nebo souhlasili s rozhodnutím o odvolání bez nařízení jednání. Průběh odvolacího řízení se zveřejňuje v insolvenčním rejstříku.

(2) Usnesení o zamítnutí návrhu insolvenční soud v insolvenčním rejstříku nezveřejňuje; navrhovateli a dlužníku jej doručí zvlášť. Proti usnesení se může odvolat pouze navrhovatel. K projednání odvolání nařídí odvolací soud jednání, ledaže odvolání v plném rozsahu vyhoví nebo ledaže se dlužník i všichni odvolatelé práva účasti na projednání věci vzdali nebo souhlasili s rozhodnutím o odvolání bez nařízení jednání. Průběh odvolacího řízení se

nezveřejňuje v insolvenčním rejstříku; to neplatí pro rozhodnutí, kterým bylo odvolání vyhověno.

Důvodová zpráva k novým ustanovením § 418h a 418i:

Ustanovení upravují průběh řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání a otázku publicity regulují způsobem, který je k obchodní činnosti dlužníka, jehož dohoda o vyrovnání byla schválena, pokud možno ohleduplný. Vyčet důvodů pro zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání je uzavřený. Bylo-li některé z kvantitativních kritérií uvedených v § 418h odst. 1 písm. a) porušeno jen nepodstatným způsobem, návrh preferuje stabilitu nastalého právního stavu před doslovným dodržáním těchto kritérií, jelikož zrušení schválené dohody o vyrovnání často povede k významným ztrátám a nezřídka i k dlužníkově úpadku. Zákon tak věřitelům poškozeným nepodstatným porušením zákonem předepsaných kritérií ponechává právo domáhat se náhrady škody.

§ 418j

Účinky zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání

Právní mocí usnesení o zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání se pohledávky a jiná práva věřitelů, dotčená dohodou o vyrovnání, navracejí do původního stavu; to platí i pro věcná a jiná práva tyto pohledávky zajišťující. Věřitelé se však po dlužníku nemohou domáhat uspokojení svých původních pohledávek v rozsahu, v němž jim dlužník již plnil na základě dohody o vyrovnání.

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418j:

Je-li pravomocně rozhodnuto o zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání, účinky dohody o vyrovnání odpadají ex tunc a pohledávky věřitelů se obnovují v jejich původní podobě, včetně jejich zajištění. Pokud však věřitelé již dle dohody o vyrovnání obdrželi plnění, nemohou přirozeně požadovat plnění dvakrát.

§ 418k

Předběžné opatření

(1) Na návrh věřitele oprávněného podat návrh na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání může insolvenční soud předběžným opatřením odložit účinky schválené dohody o vyrovnání, hrozí-li navrhovateli v důsledku účinnosti dohody o vyrovnání, schválené v rozporu s ustanoveními této hlavy, škoda podstatné výše.

(2) Rozhodnutí o předběžném opatření zveřejní insolvenční soud v insolvenčním rejstříku; navrhovateli a dlužníku jej doručí též zvlášť. Rozhodnutí o odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na předběžné opatření insolvenční soud v insolvenčním rejstříku nezveřejňuje; navrhovateli a dlužníku jej doručí zvlášť."

Důvodová zpráva k novému ustanovení § 418k:

Je možné, že navrhovatel snese tak závažná tvrzení a tak věrohodné důkazy svědčící pro zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání, že soud bude považovat za nutné zajistit, aby účinky již schválené dohody o vyrovnání byly suspendovány. K tomu slouží předběžné opatření dle § 418k. Jelikož předběžné opatření může soud vydat jen na návrh, stihá

navrhovatele povinnost složit jistotu dle § 75b odst. 1 o.s.ř. S přihlédnutím k povaze dlužníků, kteří budou dohody o vyrovnání zpravidla využívat a na výši pohledávek, na něž se tyto dohody budou pravidelně vztahovat, bude zpravidla namístě, aby soud při stanovení výše jistoty postupoval podle ustanovení § 75b odst. 1, věta druhá.

[II. ZMĚNY V OBČANSKÉM SOUDNÍM ŘÁDU]

- V ustanovení § 9 odst. 4 občanského soudního řádu se za slova "v insolvenčním řízení" vkládá čárka a nové znění:

"v řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání, řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání,"

- V ustanovení § 87 občanského soudního řádu se za stávající odstavec 2 vkládá nový odstavec 3:

"(3) Jde-li o řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání anebo o řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání ohledně osoby, tvořící s dlužníkem koncern, je vedle soudu uvedeného v § 85a k řízení příslušný také soud, u něhož probíhá řízení o návrhu na schválení dohody o vyrovnání anebo o řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání ohledně dlužníka."

Důvodová zpráva k novým ustanovením §9 odst. 4 a § 87 odst. 3:

Účelem ustanovení je založit pravomoc insolvenčních (tj. krajských) soudů rozhodovat v řízeních o návrzích na schválení dohody o vyrovnání a řízeních o návrzích na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání v první instanci, a umožnit koncentraci těchto řízení ohledně koncernových dlužníků před jedním insolvenčním soudem, podobně, jako tomu je u řízení insolvenčního.

[III. ZMĚNY ZÁKONA O SOUDNÍCH POPLATCÍCH]

- Návrh na schválení dohody o vyrovnání navrhuji zpoplatnit částkou 20 000 Kč; podává-li návrh společně více dlužníků, vybere se za každého dlužníka zvlášť
- Návrh na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání navrhuji zpoplatnit stejnou částkou; podává-li návrh společně více věřitelů, vybere se za každého věřitele zvlášť
- Odvolání podaná v řízeních o těchto návrzích navrhuji zpoplatnit částkou 10 000 Kč

[IV. ZMĚNY ROZVRHU PRÁCE, JEDNACÍHO ŘÁDU, KANCELÁŘSKÉHO ŘÁDU]

- Rozvrhy práce insolvenčních soudů bude třeba upravit tak, aby návrhy na schválení dohody o vyrovnání byly přidělovány insolvenčním soudcům, a aby návrhy na zrušení

rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání byly – *nebo dle úvahy naopak nebyly* – přidělovány témuž soudci, který rozhodoval o schválení dohody o vyrovnání,

- bude třeba zvážit, jaké případné změny budou potřeba v jednacím či kancelářském řádu (přínejmenším bude třeba zavést spisové značky odlišné od značek pro insolvenční řízení – např. nahradit písmena "INS" písmeny "DV")

[V. ZMĚNY V APLIKACI ISIR]

Aplikaci ISIR bude třeba upravit tak, aby insolvenční soud mohl zveřejnit usnesení o schválení dohody o vyrovnání a další dokumenty a rozhodnutí v případech, kdy nebude ohledně dlužníka vedeno insolvenční řízení. Bude-li ohledně dlužníka vedeno insolvenční řízení (lhostejno, zda bude zahájeno před podáním návrhu na schválení dohody o vyrovnání či po něm), návrh předpokládá, že dokumenty a rozhodnutí ohledně dohody o vyrovnání budou zveřejňovány v elektronickém spise tohoto řízení (v případě, kdy bude insolvenční návrh zamítnut dle nového § 144a to však bude znamenat, že spis bude muset být "živý" do té doby, dokud nebude ukončeno případné řízení o návrhu na zrušení rozhodnutí o schválení dohody o vyrovnání, včetně řízení o odvolání.